

การสร้างสรรคงานทัศนศิลป์ด้วยสีธรรมชาติ
เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน
จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

Creating Visual Art with Natural Colors
to Encourage Creative Art for Sustainable Tourism
of Phitsanulok Province: A Study of Phu Hin Rong Kla National Park

จตุพร เกิดพิบูลย์¹

Jatuporn Kerdpi boon

E-mail: jatupornk@nu.ac.th

Received: September 18, 2023

Revised: November 22, 2023

Accepted: November 22, 2023

¹ดร., สาขาวิชาทัศนศิลป์ ภาควิชาศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Ph.D. Lecture Department of Art and Design, Faculty of Architecture Art and Design, Naresuan University

บทคัดย่อ

การสร้างสรรคงานทัศนศิลป์ด้วยสีธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลสีธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า 2) สร้างสรรคงานทัศนศิลป์ด้วยสีธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า โดยได้ลงพื้นที่ศึกษาและเก็บข้อมูลวัสดุธรรมชาติที่ให้สีในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า พบพืชที่ให้สี 9 ชนิด มีเฉดสีแตกต่างกันไปและพบดินแดงที่ให้สีแดงเข้ม ในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ได้ทำการเก็บตัวอย่างวัสดุธรรมชาติแล้วนำมาตำและคั้นน้ำสี โดยใช้วิธีการขงด้วยน้ำร้อนผสมวัสดุธรรมชาติแล้วคั้นน้ำสีให้ออกมา และใช้วิธีการถูเพื่อให้ได้สีธรรมชาติ สดรวมด้วย กลวิธีการสร้างสรรค์ใช้จิตรกรรม โดยการใช้พู่กันระบายน้ำสีธรรมชาติลงบนกระดาษร้อยปอนด์โดยตรง และใช้กลวิธีศิลปะภาพพิมพ์ โดยการระบายน้ำสีธรรมชาติผสมกับกาวยกระถิน อัตราส่วน 5:1 ลงบนแม่พิมพ์แผ่นอะครายลิกใส แล้วนำไปเข้าแท่นพิมพ์ เพื่อพิมพ์ผลงาน รูปแบบการสร้างสรรคเป็นศิลปะแบบกึ่งนามธรรม มีเนื้อหาแสดงแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า และเพิ่มเติมประสบการณ์สุนทรียะเฉพาะตน ด้านรูปทรงได้รับแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติ นำมาลดทอนให้เรียบง่ายผสมกับจินตนาการ เพื่อสื่ออารมณ์ ความหมายและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ทัศนศิลป์ สีธรรมชาติ การท่องเที่ยว ภูหินร่องกล้า

Abstract

The article titled “Creating visual art with natural colors to encourage creative art for sustainable tourism of Phitsanulok province: A study of Phu Hin Rong Kla National Park” aims 1) to study the natural colors in a tourist location in Phitsanulok province focusing on Phu Hin Rong Kla National Park; and 2) to create visual art using natural colors to encourage creativity art for sustainable tourism of Phitsanulok province. The study was conducted by visiting Phu Hin Rong Kla National Park to study and collect data on natural materials that give

colors to the Park. The data revealed 9 types of plants and red soil that give colors in different shades. To create visual art works, samples of natural materials were collected, crushed and squeezed to make natural watercolors using the method of brewing with hot water mixed with natural materials and squeezing natural watercolors out as well as using a rubbing method to get fresh natural colors. The art works were painted by a brush applying the paints directly on 100-pound paper in combination with a print-making technique by pouring natural-color water mixed with gum Arabic at the ratio of 5:1 paint onto a clear acrylic sheet before bringing to press to print the artwork. The creative style is semi-abstract art. The contents portray the tourist attractions in Phu Hin Rong Kla National Park with a touch of the artist's own unique aesthetic experiences. The form is inspired by the simplicity of nature combined with imagination to convey emotion, meaning, and to promote creativity art for sustainable tourism.

Keywords: Visual art, Natural color, Tourism, Phu Hin Rong Kla

บทนำ

ปัจจุบันแนวโน้มสถานการณ์ท่องเที่ยวในประเทศไทย มีการสนับสนุนและส่งเสริมจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งเสริมการท่องเที่ยวประเทศไทยอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวนับเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยให้มีการพัฒนาเติบโตอย่างก้าวหน้าเสมอมา โดยใช้กลยุทธ์การนำเสนอเรื่องราวเนื้อหา ที่แสดงถึงความงดงามของทรัพยากรทางธรรมชาติ ภูมิทัศน์ที่สวยงามตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ หรือมีเนื้อหาที่แสดงถึงคุณค่าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรมไทย เป็นการท่องเที่ยวประเทศไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและมีเสน่ห์ความเป็นไทย มีเป้าหมายเพื่อให้คนไทยตระหนักถึงคุณค่าและร่วมวางแผนทรัพยากรทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม รวมทั้งช่วยกันเพิ่มพูนคุณค่าของการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยมากขึ้น

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์มาจากต้นทุนกระบวนการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมและศิลปะของแต่ละท้องถิ่น เป็นนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (Niche Tourist) หรือนักท่องเที่ยว

กลุ่มเล็ก ๆ และแหล่งท่องเที่ยวจะมีความยั่งยืนสูง อันเนื่องมาจากกระบวนการสร้างสรรค์ที่มีความต่อเนื่อง (Anek Suk, 2016, p. 71) รูปแบบนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tour) มีสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว เช่น ถ่ายภาพ วาดรูป ปั่นหม้อดิน ประกอบอาหาร ประดิษฐ์งานฝีมือ เรียนภาษาต่างประเทศ เป็นต้น (Anek Suk, 2016, p. 76) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะจึงเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่แหล่งท่องเที่ยวกำหนดขึ้นและเน้นการลงมือทำ สร้างสรรค์กิจกรรมทางศิลปะให้นักท่องเที่ยวประทับใจในประสบการณ์ที่ได้รับ และนำผลงานกลับบ้านได้ด้วย เพื่อเก็บความทรงจำที่ประทับใจ

การท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปอยู่มากมายหลายแห่ง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อยู่ในลำดับต้น ๆ ของประเทศไทย และประชาชนคนไทยมักจะนึกถึงเสมอเมื่อมาเยือนจังหวัดพิษณุโลก คืออุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อำเภอนครไทย ที่มีความสวยงามของธรรมชาติและมีประวัติศาสตร์ด้านการเมืองสถานที่สำคัญ ได้แก่ ลานหินปุ่ม ผาชัน ลานหินแตก สำนักอานาจารัฐ โรงเรียนการเมืองทหารที่มีใบเมเปิลเปลี่ยนเป็นสีแดงเมื่อย่างเข้าสู่ฤดูหนาว มีน้ำตกหมันแดง น้ำตกกรมเกล้า-ภราดร เป็นต้น และมีพืชธรรมชาติที่หลากหลายสายพันธุ์ รวมไปถึงสถานที่ที่ไม่ไกลจากตัวอุทยานซึ่งจะมีดอกนางพญาเสือโคร่ง หรือที่เรียกขานกันว่าซากุระเมืองไทยออกดอกบานสะพรั่งสวยงาม ในช่วงเดือนมกราคม บนภูมโนโล บ้านร่องกล้า จึงเป็นอีกจุดท่องเที่ยวหนึ่งที่มีชื่อเสียงซึ่งมีทั้งธรรมชาติที่งดงามและวัฒนธรรมความเป็นอยู่แบบพื้นถิ่นของชาวบ้านเผ่าม้ง

อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน ประกอบด้วยยอดภูเขาที่สำคัญคือ ภูหมันขาว ภูผงั่ว ภูชี้เกล้า ภูมโนโล ภูหินร่องกล้า โดยมีภูหมันขาวเป็นยอดเขาที่สูงที่สุด สูงประมาณ 1,820 เมตร จากระดับน้ำทะเล รองลงมาคือ ภูมโนโล โดยสูงประมาณ 1,664 เมตร จากระดับน้ำทะเล เทือกเขาเหล่านี้จะมีความสูงลดหลั่นลงมาจากด้านทิศตะวันออก และเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำลำธารหลายสาย เช่น ห้วยลำน้ำไข ห้วยน้ำขมิ้น ห้วยอมสิงห์ ห้วยเหมือดโดน และห้วยหลวงใหญ่ (Nation Park of Thailand) ภูหินร่องกล้า เคยเป็นศูนย์กลางที่ตั้งฐานที่มั่นการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ใหญ่และสำคัญที่สุดของภาคเหนือ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการแพร่กระจายลัทธิคอมมิวนิสต์ไปสู่เขาค้อ ภูซัด และภูเมียง จนเกิดเป็นปัญหาความมั่นคงทางการเมือง เมื่อเหตุการณ์สงบลงในปลายเดือน

พศ. 2525 ได้มีการตัดเส้นทางผ่านใจกลางภูหินร่องกล้าและจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติขึ้น จึงทำให้ที่นี่กลายมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญแห่งหนึ่งของภาคเหนือปัจจุบัน (Amazing Thailand) สภาพภูมิอากาศ จะมีอากาศหนาวเย็นตลอดทั้งปี ในฤดูร้อนอากาศจะเย็นสบาย ในฤดูฝนจะมีฝนตกชุก

ระยะการศึกษาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสีธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยสร้างสรรค์และพัฒนา ผลงานทัศนศิลป์จะถูกสร้างขึ้นจากแรงบันดาลใจ จากประสบการณ์ในการเดินทางไปท่องเที่ยว ที่ทำให้ได้สัมผัสและซึมซับกับบรรยากาศแห่งความงดงามจากทิวทัศน์ธรรมชาติที่ได้ไปพบเห็น ไปสัมผัสด้วยตนเอง โดยเป็นการนำมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางประวัติศาสตร์ ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อันเกิดจากความประทับใจที่ได้ไปท่องเที่ยว นำมาเก็บรักษาความทรงจำและเพิ่มเติมคุณค่าผ่านผลงานทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดสุนทรีย์และต่อยอดความงาม ด้วยการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ที่ใช้กลวิธีเทคนิคทางจิตรกรรมและศิลปะภาพพิมพ์ รวมทั้งเป็นต้นแบบให้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะ เพื่อนำไปศึกษาหรือพัฒนาต่อยอดกิจกรรมต่อไปได้

สำหรับผลงานของผู้วิจัย จะสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์โดยใช้สีจากธรรมชาติ ซึ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการใช้วัสดุธรรมชาติที่ให้สีในตนเองที่หลากหลายสามารถหาได้ง่ายทั่วไปและพบได้ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

สีธรรมชาติ เป็นสีที่มีความปลอดภัยสูงต่อผู้ใช้สร้างสรรค์ มีคุณสมบัติโปร่งแสง เช่นเดียวกับสีน้ำทั่วไป แต่มีโทนสีที่อ่อนโยนเป็นธรรมชาติ ทั้งให้ความรู้สึกผ่อนคลาย สบายใจ และมีลักษณะเฉพาะตน การใช้สีจากธรรมชาติเป็นความยั่งยืนในด้านสีที่นำมาใช้ เพราะไม่ต้องซื้อหาจากร้านค้า หรือสั่งมาจากต่างประเทศ แต่สามารถค้นหา หอบ นำมาใช้ได้จากแหล่งธรรมชาติรอบ ๆ ตัวได้เสมอ หากรู้จักคุณค่าและรู้จักใช้

ในการดำรงชีวิตของมนุษย์นับตั้งแต่สมัยอดีตเป็นต้นมา ภูมิปัญญาเรื่องสี จัดว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องทั้งในด้านอุปโภคและบริโภค มนุษย์มีการทอผ้าจากเส้นใยธรรมชาติ เพื่อทำเครื่องนุ่งห่ม มีการใช้สีธรรมชาติเพื่อย้อมผ้าให้สวยงาม นำสวมนใส่ และใช้ในการผสมสีอาหารให้น่ารับประทาน นอกจากนั้นยังใช้ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วย เช่น การเขียนภาพจิตรกรรมไทย โดยวัสดุธรรมชาติที่ให้สี ส่วนใหญ่ได้มาจากพืชรอบ ๆ ตัว

สี่ธรรมชาตินับว่าเป็นต้นทุนวัฒนธรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์เฉพาะ และภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าของไทย

สี่เป็นองค์ประกอบหลักหนึ่งของงานทัศนศิลป์ มีอิทธิพลอย่างยิ่งในการแสดงอารมณ์ความรู้สึก ไปจนถึงบุคลิกภาพเฉพาะตน มนุษย์รู้จักนำสีมาใช้ในชีวิตประจำวันตั้งแต่บรรพกาล โดยนำมาระบายบนสิ่งของ ภาชนะเครื่องใช้ รูปแกะสลัก เพื่อให้สิ่งของดังกล่าวเด่นชัด มีความเหมือนจริงมากขึ้น (Ministry of Culture, 2015, p. 22) ต่อมาบทบาทและความสำคัญของสี่ธรรมชาติด้อย ๆ ลดลงไป เนื่องจากมีการผลิตสีสังเคราะห์ขึ้นมาใช้อย่างหลากหลายในทุกด้านทั้งสีผสมอาหาร สีย้อมผ้า สีที่ใช้ในงานอุตสาหกรรม สีที่ใช้ในงานทัศนศิลป์ เป็นต้น และได้พัฒนานำไปใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นเรื่องปกติทั่วไป เนื่องจากสีสังเคราะห์มีความสะดวกในการใช้งานและให้สีสันสดใสมากกว่าสี่ธรรมชาติ

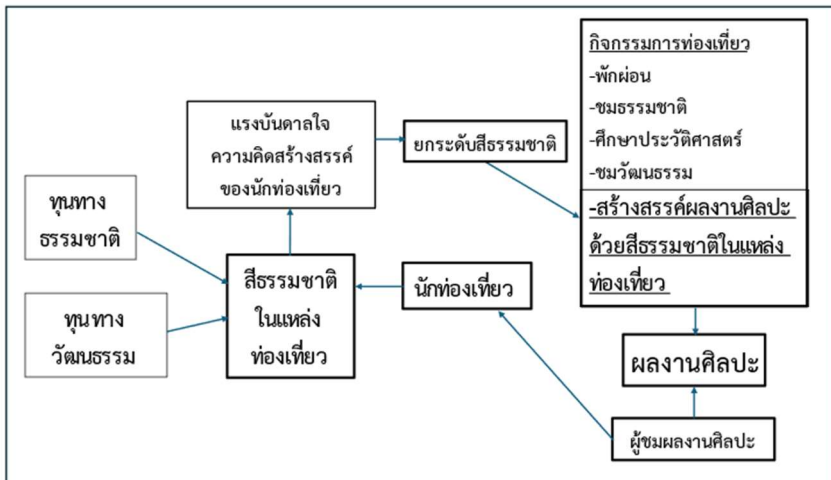
หากมองย้อนกลับไปถึงภูมิปัญญาสี่ธรรมชาติของไทยที่ใช้ในการย้อมผ้าและผสมสีอาหาร รวมทั้งใช้ในงานจิตรกรรมไทยโบราณ ซึ่งเป็นสีที่มาจากธรรมชาติและมีความปลอดภัย อีกทั้งหาได้ง่ายตามท้องถิ่น ดังนั้นจึงมีแนวความคิดในการใช้สี่ธรรมชาติในท้องถิ่น นำมาสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพิษณุโลก ในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะ โดยการสร้างงานทัศนศิลป์ด้วยสี่ธรรมชาติ ใช้กลวิธีจิตรกรรมและศิลปะภาพพิมพ์ เพื่อนำเสนอประสบการณ์การท่องเที่ยว ที่ได้รับสุนทรียะทางความงามจากประสบการณ์จริง คือประสบการณ์ทางตรงที่ได้ไปสัมผัสด้วยตนเอง ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลสี่ธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาศึกษาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
2. สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสี่ธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาศึกษาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

กรอบแนวคิด

การท่องเที่ยวมีความสำคัญกับเศรษฐกิจและการค้า เพื่อก่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ในชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ และการท่องเที่ยวมีความสำคัญกับชีวิตมนุษย์ ในด้านความต้องการพักผ่อนหย่อนใจ และการหาประสบการณ์ใหม่ เพื่อเติมความสุขทางกายและใจ การได้ไปสัมผัสกับภูมิอากาศและภูมิประเทศที่สวยงาม แตกต่างกันไป ในสถานที่แต่ละแห่ง จึงเป็นการศึกษาหาประสบการณ์ใหม่ และเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ได้รับความรู้ ประวัติศาสตร์หรือเยี่ยมชมวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้ผ่อนคลาย สบายใจ พ้นจากสภาพสังคมในชีวิตประจำวันแม้แค่ช่วงเวลาหนึ่ง การท่องเที่ยวจึงเป็นเสมือนการบำบัดทางกายและใจ และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะด้วยสี่ธรรมชาติ จะเป็นรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวที่สนใจสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่สัมพันธ์กับทุนทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และทุนประวัติศาสตร์ในสถานที่ท่องเที่ยว นั้น สามารถใช้เวลาและมีส่วนร่วมในกิจกรรม รวมถึงการใช้ชีวิตในแหล่งท่องเที่ยวได้นานขึ้น

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

Figure 1. Conceptual framework

การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการท่องเที่ยว

ศิลปะและความคิดสร้างสรรค์จะบังเกิดผลได้ด้วยการสนับสนุนจากผู้ที่เห็นคุณค่า เบื้องต้นคือศิลปินหรือ ผู้สร้างสรรค์ที่ใช้สมองและทักษะความสามารถ และผู้สนับสนุนที่อำนวยความสะดวกหรือใช้พลังอำนาจทางทรัพยากรและการจัดการส่งเสริมให้ผลงานสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี และท้ายที่สุดประชาชนทั่วไปจะเป็นผู้ได้รับสารนั้นและนำมาพิจารณา ประโยชน์ที่เกิดกับตนเองและสังคม (Pokarat-siri & Santhad, 2015, p. 98)

การท่องเที่ยวไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับทุนทางธรรมชาติและทุนทางประวัติศาสตร์ หรือวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังคงเกี่ยวพันกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เพื่อให้ แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้มากขึ้นด้วย แนวคิดเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) จัดเป็นกระบวนการแนวคิดใหม่ที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงความคิดสร้างสรรค์ ทุนวัฒนธรรม ทุนธรรมชาติ เศรษฐศาสตร์ และ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่ง Anek Suk (2016, p.66) ได้กล่าวไว้ว่า จอห์น ฮาวกินส์ (Jhon Howkins) ได้อธิบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไว้ว่า มีความหมายครอบคลุมความสัมพันธ์ ระหว่างการใช้ความคิดสร้างสรรค์กับมิติทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อก่อให้เกิดคุณค่าและมูลค่า เป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาและยกระดับทางเศรษฐกิจ โดยมีอุตสาหกรรม สร้างสรรค์ตลอดจนแนวคิดสร้างสรรค์อื่น ๆ เช่น เมืองสร้างสรรค์หรือการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์เป็นส่วนประกอบหนึ่ง

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จึงนับเป็นรูปแบบหนึ่งของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และเป็นการพัฒนารูปแบบใหม่ของการท่องเที่ยว ที่ออกแบบกิจกรรมการสร้างสรรคไว้ใน แหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น การศึกษาเรียนรู้ สัทธิรชาติในแหล่งท่องเที่ยว และการใช้ความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับการนำประสบการณ์แท้ ที่ได้รับมาถ่ายทอดเป็นงานศิลปะ ซึ่ง Dewey (1934, as cited in Nimsamer, 2010, p. 20) มีความเห็นว่า ศิลปะคือประสบการณ์ (Art as Experience) ประสบการณ์คือการมีชีวิต สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีปฏิริยากับสิ่งแวดล้อมทำให้เรามีความคิดและอารมณ์ซึ่งเป็น ประสบการณ์ เรามีประสบการณ์มากมายในชีวิตประจำวัน แต่เป็นประสบการณ์ธรรมดา ไม่เป็นแก่นสาร เราลืมมันได้ง่าย แต่บางครั้งเรามีประสบการณ์ที่สำคัญน่าพอใจเป็นพิเศษ เราจะจำประสบการณ์นั้นได้อย่างฝังใจ แบบนี้เรียกว่า ประสบการณ์แท้

สีในงานทัศนศิลป์ เป็นทั้งการนำมาใช้สร้างสรรค์งาน และการรับรู้เชิงสุนทรียภาพ (aesthetic response) สีในทัศนศิลป์อาจไม่เป็นไปตามหลักวิทยาศาสตร์เสมอไปเพราะมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน เป้าหมายทางวิทยาศาสตร์ต้องการรู้ความจริงแท้ของสีในทุกด้าน ส่วนทางศิลปะต้องการให้สีที่ศิลปินสร้างขึ้นมีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกและความผันจินตนาการ ซึ่งอาจไม่ใช่ความจริงก็ได้ (Soonpongsri, 2012, p. 215) สีธรรมชาติ คือสีที่สกัดได้จากวัตถุ ในแหล่งธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทางธรรมชาติ สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ สีจากพืช สัตว์ และแร่ธาตุ กระบวนการในการสกัดสีสามารถทำได้หลายวิธีทั้งการต้ม การหมัก การคั้น การทุบหรือการบด เพื่อให้ได้สารละลายสีธรรมชาติออกมา การใช้สีธรรมชาติที่พบได้รอบตัวเราจึงเป็นการศึกษาและมองหาวัตถุธรรมชาติที่ให้สีส้น และสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์เพื่อบันทึกความทรงจำ ประสบการณ์และความประทับใจกับสถานที่ที่ได้ไปเยี่ยมเยือนจึงเป็นแนวทางและกลวิธีการใช้สีอัสตุที่ทำได้ง่ายและมีความยั่งยืน

การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสีธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า เนื่องด้วย ภูหินร่องกล้า มีความสมบูรณ์ทั้งทุนทางธรรมชาติ และทุนทางประวัติศาสตร์ ซึ่งในอดีตเคยเป็นศูนย์กลางที่ตั้งฐานที่มั่นการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ใหญ่และสำคัญที่สุดของภาคเหนือ จึงเป็นการวิจัยและพัฒนาทดลองสร้างรูปแบบกิจกรรมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะ โดยออกแบบขั้นตอนดังนี้ 1) การเดินสำรวจในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ-ประวัติศาสตร์ และศึกษาวัสดุที่ให้สีธรรมชาติที่พบได้ในสถานที่ 2) เจ้าหน้าที่จัดเตรียมสีธรรมชาติที่มีอยู่โดยไม่ให้นักท่องเที่ยวทำลายธรรมชาติ อาจเป็นโครงการปลูกพืชเพื่อทำสีธรรมชาติเฉพาะกิจพร้อมกับมีความยั่งยืนด้วย แล้วให้นักท่องเที่ยวทดลองทำสีธรรมชาติด้วยตัวเอง เป็นรูปแบบกิจกรรมที่เน้นให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม เน้นกระบวนการให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้ และ 3) ลงมือปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ โดยใช้ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง และนำผลงานกลับไปได้ เพื่อเป็นสื่ออีกหนึ่งทางหนึ่งของการท่องเที่ยวด้วย สรุปได้ว่ากาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะ คือการทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์จากการมีประสบการณ์เข้าร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ สื่อผสม การถักทอ หรือศิลปะการจัดวาง เป็นต้น โดยได้รับแรงบันดาลใจจากประสบการณ์แท้หรือประสบการณ์ตรงที่ได้ไปในสถานที่ท่องเที่ยวด้วยตนเอง ซึ่งเมื่อมองผลงานเมื่อใดก็ยังหววนระลึกถึงได้ นับเป็นความยั่งยืนทางอารมณ์และความรู้สึกได้ด้วยเช่นกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสื่อธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ใช้ระเบียบวิธีวิจัย คือ การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. ทำการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม สื่อธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
3. กำหนดกรอบแนวความคิด และรูปแบบการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วย สื่อธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
4. ลงพื้นที่เพื่อทดลองสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสื่อธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า และทำการรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ผลงานทดลองการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสื่อธรรมชาติ
6. พัฒนาและสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสื่อธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
7. วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสื่อธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า โดยวิธีการพรรณนาอธิบาย
8. สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย โดยวิธีการพรรณนาอธิบาย
9. ได้รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะด้วยสื่อธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

สถานที่ทำการเก็บข้อมูล คือแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรทางธรรมชาติและ ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ ในเขตอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก

สถานที่ทำการทดลอง คือปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ด้วยสื่อธรรมชาติ ในแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก และห้องปฏิบัติการศิลปกรรม

ผลการวิจัยเชิงสังเคราะห์

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลสีธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาศึกษาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสีธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก ระยะเวลาศึกษาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลสีธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก ระยะเวลาศึกษาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จากการลงพื้นที่พบว่าตามเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติไปลานหินปุ่มและผาชูธง จะพบความงดงามของธรรมชาติ พบดอกไม้และใบไม้ที่ให้สีธรรมชาติที่สวยงามน่าประทับใจ รวมถึงพบสีของดินแดงตามเส้นทางที่เดิน ก่อเกิดเป็นความบันดาลใจนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งสีธรรมชาติที่พบมีดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 ดอกเบญจมาศป่า (ซ้าย) และม่วงพนาวัน (ขวา)

Figure 2. Wild chrysanthemum and Phanawan purple

ดอกเบญจมาศป่า เกสรให้สีเหลือง พบบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ม่วงพนาวัน ดอกให้สีน้ำเงินอมม่วง เป็นไม้พุ่มสูงได้ถึง 3 เมตร ใบประกอบแบบใบย่อย 3 ใบ ออกเรียงสลับเวียนรอบลำต้น หรือเป็นเกลียว ใบรูปไข่กลับจนถึงรูปรีกว้าง ออกดอกเป็นช่อคล้ายช่อกระจายตามปลายกิ่ง มีดอกย่อยจำนวนมาก ขนาดดอก 0.9-1.1 ซม. ดอกสีชมพูจนถึง สีชมพูอม

ม่วง ดอกเป็นรูปดอกถั่ว กลีบดอก 5 กลีบ กลีบบนมีขนาดใหญ่สุด ออกดอกในราวเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน พืชสกุลนี้ทั่วโลกพบเพียงชนิดเดียว โดยพบตามพื้นที่ชุ่มชื้นที่มีความสูงจากระดับทะเลตั้งแต่ 600-2,000 เมตร ทางภาคเหนือ พบที่อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า บริเวณริมผาของลานหินแตก และตามเส้นทางเดินลานหินปุ่ม (Travel Mart, n.d.)

ภาพที่ 3 เทียน (ซ้าย) และผักคราดหัวแหวน (ขวา)

Figure 3. Impatiens sp. and Ring-headed lettuce

เทียน ให้สีชมพูแกมม่วงอ่อน พืชสกุลนี้ทั่วโลกพบ 1,047 ชนิด ในไทยพบกว่า 68 ชนิด สำหรับชนิดนี้ยังไม่ทราบชนิด พบตามที่ชื้นแฉะและทางน้ำไหลทั่วไปบนภูหินร่องกล้า เป็นสกุลเทียนที่มีดอกขนาดเล็กมาก มักเรียกว่า เทียนแฉะหรือเทียนจืด ลำต้นและก้านใบสีน้ำตาลอมแดง ใบเดี่ยว ออกเรียงสลับเวียนรอบลำต้น หรือเป็นเกลียว ขอบใบหยักมนและมีหนามแหลม สีน้ำตาลแดงจัดขึ้นบริเวณขอบของโคนใบ ออกดอกเดี่ยวตามซอกใบบริเวณปลายยอดดอกสีม่วง หรือสีชมพูอมแดง กลีบดอก 5 กลีบ กลีบบนมีขนาดกว้างกว่า มีแต้มสีขาวบริเวณด้านในของโคนกลีบล่างทั้ง 2 กลีบ มักพบออกดอกในราวเดือนกรกฎาคมถึงพฤศจิกายน พบที่อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ตามเส้นทางเดินลานหินปุ่ม (Travel Mart, n.d.)

ผักคราดหัวแหวน ดอกให้สีเหลือง เป็นไม้ล้มลุกขนาดเล็ก อายุปีเดียว ลำต้นตั้งตรง สูงประมาณ 20-30 เซนติเมตร หรือทอดไปตามดินเล็กน้อย แต่ปลายชูขึ้น ลำต้นกลมอวบน้ำ มีสีเขียวม่วงแดงปนเข้ม ลำต้นอ่อน มีขนปกคลุมเล็กน้อย ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปสามเหลี่ยม รูปไข่ หรือรูปใบหอกแกมรูปไข่ ขอบใบเรียบ หรือจักเป็นฟันเลื่อยแบบหยาบ ๆ ก้านใบยาว 1-2 เซนติเมตร ผิวใบสากมีขน ใบกว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 3-6 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบ และปลายกิ่ง เป็นกระจุกสีเหลือง

ลักษณะกลม รูปไข่ ปลายแหลมคล้ายหัวแหวน ยาว 8 มิลลิเมตร ดอกย่อยมี 2 วง วงนอกเป็นดอกเพศเมีย วงในเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ก้านดอกเรียวยาว 2.5-15 เซนติเมตร ยกตั้งทรงกลมเหมือนหัวแหวน รีวประดับมี 2 ชั้น รูปใบหอกแกมรูปไข่ ยาวราว 6 มิลลิเมตร เกสรัง ดอกวงนอกเป็นดอกตัวเมีย มี 1 วง กลีบดอกรูปรางน้ำ ดอกวงในเป็นดอกสมบูรณ์เพศ กลีบดอกรูปท่อ ปลายแยกเป็น 4-5 แฉก ผลเป็นผลแห้งรูปไข่ ยาวราว 3 มิลลิเมตร มีสัน 3 สัน ปลายเว้าเป็นแอ่งเล็กน้อย รยางค์มีหนาม 1-2 อัน พบขึ้นทั่วไปในที่ลุ่ม ชื้นแฉะ และตามป่าละเมาะ ที่รกร้าง ที่ราบโล่งแจ้ง ใบใช้เป็นผักได้ (Phargarden.com., 2010)

ภาพที่ 4 หญ้าดอกขาว (ซ้าย) และมณฑิรทอง (ขวา)

Figure 4. Little ironweed and Yellow Torenia

หญ้าดอกขาว ให้สีเทาอมม่วงอ่อน เป็นวัชพืชที่มีสรรพคุณเป็นพืชสมุนไพร มีความสูงของต้นประมาณ 20-80 เซนติเมตร ลำต้นตั้งตรงแตกกิ่งก้านน้อย กิ่งและก้านเรียวยาว มีลักษณะเป็นร่องและมีขนสีเทาขึ้นปกคลุม มีลายเส้นขนขึ้นตามข้อ ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด เป็นพรรณไม้กลางแจ้ง ต้องการน้ำและความชื้นปานกลาง เจริญเติบโตได้ตลอดทั้งปี พบได้ทั่วไปตามสนามหญ้า ที่รกร้าง และทุ่งนาชายป่า ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ ลักษณะของใบเป็นรูปไข่ รูปไข่กลับ รูปขอบขนาน รูปแถบ หรือรูปใบหอก ปลายใบมนหรือแหลม โคนใบมนหรือแหลม ส่วนขอบใบหยักหรือจักเป็นฟันเลื่อย หลังใบมีเส้นใบชัดเจน มีสีเขียวเข้ม มีขนทั้งสองด้าน ใบที่บริเวณโคนต้นมีขนาดใหญ่กว่าใบที่อยู่ปลายยอด

หญ้าดอกขาว ออกดอกเป็นช่อกระจุกแน่นบริเวณปลายยอด ช่อหนึ่งมีดอกย่อยประมาณ 20 ดอก ดอกออกรวมกันเป็นช่อแยกแขนง รูปคล้ายช่อเชิงหลั่น มีใบประดับลักษณะเป็นรูปคล้ายระฆัง 4 ชั้น ดอกย่อยมีขนาดเล็ก ดอกเป็นสีม่วงอ่อนอมสีแดง สีม่วง หรือสีชมพู เมื่อ

ดอกบานเต็มทีสีดอกจะจางลง พอดอกแก่จะเปลี่ยนเป็นสีขาว เมื่อดอกร่วงโรยแล้วจะเห็นผลเป็นรูปทรงกระบอก (Oppy club, 2020)

มณฑลยี่ราทอง ให้สีเหลือง พืชสกุลนี้พบทั่วโลก 65 ชนิด ในไทยพบประมาณ 16 ชนิด สำหรับชนิดนี้พบขึ้นตามที่ชื้นแฉะ ทุ่งหญ้าที่ชุ่มชื้น ตลอดจนทางน้ำไหลผ่านบนภูเขา หินทราย ที่มีความสูงจากระดับทะเลตั้งแต่ 500-1,300 เมตร ทางภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออก เฉียงเหนือตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบที่อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ตามเส้นทางเดิน ลานหินปุ่ม (Travel Mart, n.d.)

ภาพที่ 5 ต้นสาบเสือ (ซ้าย) และกูดเกียะ (ขวา)

Figure 5. Bitter bush and Western brackenfern

ต้นสาบเสือ ให้สีเทาอมม่วงอ่อน เป็นไม้ล้มลุก แตกกิ่งก้านสาขามาก ลำต้นขณะที่ยัง ไม่แก่มีขนอ่อน ๆ เมื่ออายุมากขึ้นจะหายไป ใบมีขนนุ่ม ๆ เมื่อขยี้มีกลิ่นแรง ลำต้นสูง 1-2 เมตร ดอกเป็นช่อสีขาวหรือฟ้าอมม่วง มีดอกย่อย 35 ดอก ดอกวงนอกบานก่อน กลีบดอกหลอมรวมกันเป็นหลอด ผลขนาดเล็กมาก รูปร่างเป็นห้าเหลี่ยมสีน้ำตาลหรือดำ มีหนามแข็งบนเส้นของผล ส่วนปลายผลมีสีขาว ช่วยพายุให้ผลและเมล็ดปลิวไปตามลมสาบเสือเป็นพืชล้มลุก ที่มีอายุมากกว่า 1 ปี การบานของดอก มีขึ้นเมื่ออากาศหนาวเย็น บริเวณใดที่สาบเสือขึ้นเป็นดง จะเห็นดอกขาวพราว สวยงาม พบที่อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ตามเส้นทางเดินลานหินปุ่ม (Yot Panya, 2022)

กูดเกียะ ใบให้สีเขียว เป็นเฟิร์นที่ทนไฟ เพราะรากเหง้าที่เป็นต้นจริง ๆ ชอนอยู่ใต้ดิน เมื่อไฟไหม้จะแตกหน่อขึ้นมาใหม่ ช่วยเก็บความชื้นให้กับดินจะเป็นวัตถุคลุมดินที่ช่วยป้องกันการ

ระเหยของน้ำได้เป็นอย่างดี พืชคลุมดินจะช่วยดูดเอาน้ำที่ไหลผ่านลงไปสู่ดินชั้นล่างไว้แทนที่จะปล่อยให้สูญไปโดยเปล่าประโยชน์ จึงทำให้ผิวดินชั้นบนอยู่เสมอ ใบประกอบแบบขนนก 3 ชั้น แกนกลางใบย่อยทุกชั้นมีร่องตามยาวทางด้านบนของแผ่นใบภายในร่องมีขน

ภาพที่ 6 เอื้องอัญชัน

Figure 6. Butterfly pea

เอื้องอัญชัน ดอกให้สีฟ้า เป็นไม้ล้มลุกกึ่งเลื้อย สูง 45-60 เซนติเมตร ใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 3 ใบ ออกเรียงสลับเวียนรอบลำต้น หรือเป็นเกลียว ใบรูปรีจนถึงรูปรีแกมรูปไข่ ออกดอกตามซอกใบ ขนาดดอก 2.5-5 เซนติเมตร ดอกสีคราม หรือสีม่วง ดอกเป็นรูปดอกถั่ว กลีบดอก 5 กลีบ กลีบล่างมีขนาดใหญ่สุด ออกดอกในราวเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน พืชสกุลนี้ทั่วโลกพบ 66 ชนิด ในไทยพบอย่างน้อย 5 ชนิด สำหรับชนิดนี้พบขึ้นตามพื้นที่โล่งในป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง และป่าดิบเขาที่มีความสูงจากระดับทะเลตั้งแต่ 100-2,000 เมตร ทั่วภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก พบที่อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ตามเส้นทางเดินลานหินปุ่ม-ผาชูธง (Travel Mart, n.d.)

วัฒนธรรมชาติที่พบว่าให้สีตามเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติลานหินปุ่ม-ผาชูธง ส่วนใหญ่ได้มาจากพืช จากส่วนดอกและใบ รวมถึงพบดินแดงที่ให้สีด้วย ในทฤษฎีสี คำว่าสี ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Hue หมายถึงเนื้อสีแท้ ที่สามารถนำมาระบายสี ผสมสีใช้งานได้ตามรูปแบบต่าง ๆ ในทางเคมีสีจะหมายถึง Pigment หรือสารประกอบของเม็ดสีหรือเรียกว่ารงควัตถุ ส่วนในทางชีววิทยา รงควัตถุ จะมีอยู่ในมนุษย์ สัตว์และพืช รงควัตถุที่อยู่ในพืชตามเส้นทางลานหินปุ่ม-ผาชูธง สามารถนำมาปรุงเป็นเนื้อสีธรรมชาติได้ ด้วยการตำ คั้น ชง

และถูกนำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ นับเป็นความงามของวัสดุธรรมชาติ และเป็นความงามของเฉดสีธรรมชาติด้วยลักษณะเฉพาะตน ที่มีเฉดสีที่นุ่มนวล อ่อนโยน คือมีลักษณะเหมือนสีพาสเทล (Pastel) ที่อ่อนหวาน กลมกล่อม เหมือนมีฝุ่นแป้งผสม ความเข้มของสี (Intensity) จะคล้ายกับมีสีขาวผสมอยู่จึงให้สีอ่อน (Tint) ให้ความรู้สึกระบายตา ในทางศิลปะเป็นความรู้สึกเชิงคุณภาพ (Qualitative Sensation) สีธรรมชาติจัดว่าอยู่ในวรรณะเย็น (Cool tones) เป็นกลุ่มสีที่ให้ความรู้สึกเยือกเย็น สงบ เรียบ โดยบุคลิกลักษณะของสีธรรมชาติที่โทนสีจะมีความนุ่มนวลและยังคงมีกลิ่นอายความเป็นตะวันออกของชนชาติไทยด้วย ซึ่งสีไทยสมัยโบราณที่ใช้เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังไทย ล้วนมาจากธรรมชาติทั้งสิ้น การปรุงสีจากวัสดุธรรมชาติสามารถสร้างอารมณ์ที่หลากหลายได้ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับปริมาณการใช้และการจับคู่สีด้วยเช่นกัน ทำให้ได้ค่าน้ำหนักอ่อน-แก่ หลายระดับแตกต่างกัน

ตารางที่ 1 แหล่งสีธรรมชาติและการให้สี ที่พบในเส้นทางลานหินปุ่ม-ผาชูธง

แหล่งสีที่ได้	ส่วนที่ให้สี	สีที่ได้
ดอกเบญจมาศป่า	เกสร	เหลือง
ม่วงพนาวัน	ดอก	ม่วงอมน้ำเงิน
เทียน	ดอก	ชมพูอมม่วงอ่อน
ผักคราดหัวแหวน	ดอก	เหลือง
หยาดดอกขาว	ดอก	เทาอมม่วงอ่อน
แหล่งสีที่ได้	ส่วนที่ให้สี	สีที่ได้
มณฑีรทอง	ดอก	เหลือง
สาบเสือ	ดอก	เทาอมม่วงอ่อน
	ใบ	เขียว
กูดเกียะ	ใบ	เขียว
เอื้องอัญชัน	ดอก	น้ำเงิน, ฟ้ำ
	ใบ	เขียว
ดินแดง	เนื้อดิน	น้ำตาลแดง

Note. Natural colors sources and coloring found in Lan Hin Pum-Pha Chu Thong

จากการเดินทางศึกษาธรรมชาติตามเส้นทางลานหินปุ่ม-ผาชูธง ตลอดทางจะพบกับพรรณไม้ป่านานาพันธุ์ ดังแสดงในตาราง 1 และจากการทดลองนำดอกไม้และใบไม้มาขยี้และถูลงบนกระดาษพบว่า พรรณไม้ป่าให้สีธรรมชาติที่มีโทนสีนุ่มนวลอ่อนหวาน มีความสวยงามตามธรรมชาติ เนื่องจากทางอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า มีกฎระเบียบห้ามเด็ดดอกไม้พืชพรรณธรรมชาติภายในอุทยาน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นเพียงการเก็บข้อมูลพืชที่ให้สีธรรมชาติเพื่อการศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้ในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ที่ชมบางส่วนเป็นการเตรียมสีธรรมชาติจากแหล่งภายนอกอุทยาน โดยเลือกวัสดุธรรมชาติที่ให้สีใกล้เคียงกันหรือเป็นชนิดเดียวกัน เช่น ดอกอัญชัน ผักคราดหัวแหวน ดินแดง เป็นต้น

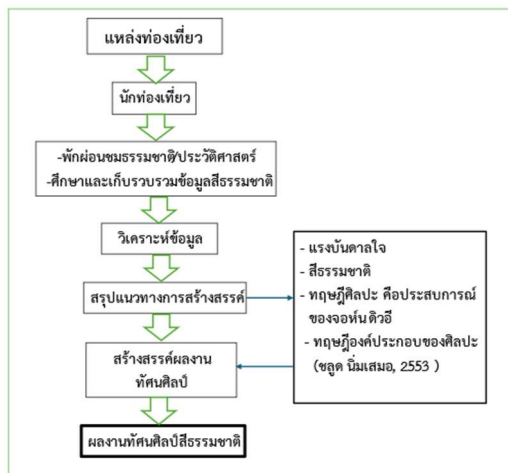
ภาพที่ 7 สีธรรมชาติที่พบในเส้นทางลานหินปุ่ม-ผาชูธง

Figure 7. Natural colors found in Lan Hin Pum-Pha Chu Thong

สภาพภูมิประเทศและบรรยากาศตามเส้นทางเดินลานหินปุ่ม-ผาชูธง ที่เต็มไปด้วยธรรมชาติที่สวยงาม รวมถึงการได้ค้นพบวัสดุธรรมชาติที่ให้สีอ่อนหวาน งดงามตามธรรมชาติตลอดจนระยะเวลาและระยะทางในการเดินทางไปพบและสัมผัสนี้ เป็นประสบการณ์แท้ที่ก่อให้เกิดเป็นความประทับใจที่ทำให้เกิดจุดบันทึกลงใจผสมผสานกับการใช้จินตนาการ สิ่งเหล่านี้เป็นนามธรรมที่นำไปสู่การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ให้เกิดเป็นรูปธรรม ผ่านการใช้รูปทรง สี ทัศนธาตุศิลปะต่าง ๆ ที่มาพร้อมกับความบริสุทธิ์ใจในการสร้างสรรค์จนเป็นผลงานที่สมบูรณ์ ที่มีความเป็นต้นแบบ มีลักษณะเฉพาะตน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสีธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะศึกษาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

การสร้างสร้งงานทัศนศิลป์ด้วยสัทธิรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเทั่ยว
 เจริ้งสร้งสร้งศิลป์อย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: รัยะสิศึกษาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
 จากวัตุประสงค์ข้อที่ 2 สร้งสร้งงานทัศนศิลป์ด้วยสัทธิรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเทั่ยว
 เจริ้งสร้งสร้งศิลป์อย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: รัยะสิศึกษาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
 ได้สร้งสร้งผลงานขึ้นมาจากแรงบันดาลใจที่ได้รับจากประสบการณ์แท้ที่ได้อัฒิซัฒิกับ
 รัยะสิชาติที่ังดงามของภูหินร่องกล้า ทำให้อัฐิสิกดขึ้น สบายใจและผ่อคลายอารมณ์ รวมไป
 ถึงการพบสัทธิรรมชาติที่ได้จากการเก็บข้อมูลตามเส้นทางลานหินปุ่ม-ผาซูลง ทำให้อัฐิเกิดความ
 สนุกและตื้นเต้นในการจินตนาการเรื่อสัทธิรรมชาติ โดยในช่วงแรกการทดลองได้อัฐิกลวัวิธี
 เทคนิกระบายสีน้ำ โดยใช้สัทธิรรมชาติที่เตรียมมาแล้วบางส่วผสมผสานกับที่พบในพื้นที่
 สร้งสร้งผลงานในแหล่งท่องเทั่ยวของภูหินร่องกล้า ได้แก่ ลานหินปุ่ม ผาซูลง และโรงเรียน
 การเมือ่งทหาร และในช่วงการพัฒนาได้นำแรงบันดาลใจและประสบการณ์แท้กลับมา
 พัฒนาการสร้งสร้งเป็นผลงานภาพพิมพ์สัทธิรรมชาติที่ห้องปฏิบัติการภาพพิมพ์ คณะ
 สถาปัตยกรรมศาสตร์ ศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยนเรศวร เนื่องด้วยกลวัวิธีมีความ
 จำเป็นต้องใช้แท่นพิมพ์ในการพิมพ์ผลงานสร้งสร้ง

ภาพที่ 8 กรอบแนวคิดการสร้างสร้งผลงานทัศนศิลป์

Figure 8. Conceptual Framework for creating visual art works

แรงบันดาลใจ จากเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติลานหินปุ่ม-ผาชูธง

การสร้างสรรค์ผลงานเกิดจากแรงบันดาลใจ จากประสบการณ์ของตนเองที่ได้เดินทางไปท่องเที่ยวทำให้ได้สัมผัสและซึมซับกับบรรยากาศแห่งความงดงามของทิวทัศน์ธรรมชาติ ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ที่มีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติลานหินปุ่มเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เพราะมีลักษณะเฉพาะตนของภูมิประเทศที่สวยงาม เนื่องจากอยู่ริมหน้าผา พื้นที่โดยรอบมีลักษณะเป็นลานหินผุดขึ้นมาเป็นปุ่มขนาดไล่เลี่ยกัน เป็นทิวทัศน์ที่มีความงดงามแปลกตาและนับเป็นมรดกทางธรรมชาติของจังหวัดพิษณุโลก การเดินทางมาลานหินปุ่ม ซึ่งอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ มีระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร ใช้วิธีการเดินเท้าจึงนำมาซึ่งการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ชุด ลานหินปุ่ม ที่เป็นการเก็บรักษาความทรงจำ ความประทับใจ และเพิ่มเติมคุณค่าผ่านผลงานทัศนศิลป์ ด้วยรูปทรงและบรรยากาศที่มีสีสันทันนวล อ่อนหวาน โดยเป็นการถ่ายทอดสุนทรียะพร้อมกับต่อยอดความงาม และเพิ่มเติมอารมณ์ความรู้สึกของตนเองใส่ลงไปในงานให้ได้ตามจินตนาการของตน เพื่อที่จะสื่อสารบอกเล่าเนื้อหาเรื่องราวให้ออกมาเป็นภาษาภาพ ให้ผู้ชมได้รับรู้ความงดงามของลานหินปุ่ม

ในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ในรูปแบบจิตรกรรมและศิลปะภาพพิมพ์ เป็นการใช้สีธรรมชาติที่ได้มาจากการสกัดด้วยการใช้โกร่งบดยา บดตำ ร่วมกับการชง (brewing) ด้วยการใช้ความร้อนผสมกับวัสดุที่ให้สีธรรมชาติแล้วบดคั้นให้ได้น้ำสีธรรมชาติออกมา โดยน้ำสีที่ได้จะมีลักษณะโปร่งแสง หากต้องการให้สีเข้มขึ้นขึ้น จะต้องเพิ่มวัสดุธรรมชาติขึ้นอีก น้ำสีธรรมชาติที่ได้จึงนำมาสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ด้วยกลวิธีจิตรกรรมและพัฒนามาเป็นกลวิธีภาพพิมพ์โมโนปรินท์ ในรูปแบบศิลปะกึ่งนามธรรม (Semi-abstract) เป็นการดัดทอนรูปทรงจากธรรมชาติร่วมกับการใช้จินตนาการสร้างสรรค์ในลักษณะเฉพาะตนให้มีความเรียบง่ายอย่างมีสุนทรียะ

ภาพที่ 9 ชื่อผลงาน ลานหินปุม เทคนิค จิตรกรรมสีธรรมชาติ ขนาด 30x40 ซม.

Figure 9. Title: Lan Hin Pum Technique: Natural color painting size: 30X40 cm.

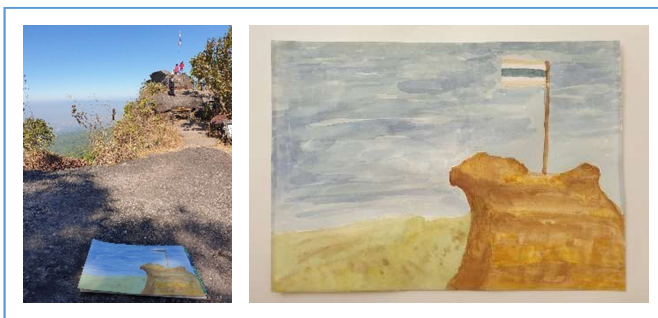
ภาพลานหินปุม ใช้ลวีสีเทคนิคแบบการระบายสีน้ำ โดยสีฟ้าบริเวณท้องฟ้าใช้สีจากเอื้องอัญชัน ใช้น้ำหนักอ่อนกว่ากลุ่มรูปทรงลานหินปุม เพื่อสร้างระยะไกล บรรยากาศท้องฟ้าและอารมณ์โปร่งโล่งในภาพ ส่วนบริเวณกลุ่มหินของลานหินปุมใช้สีจากดินแดง ที่สามารถพบได้ตามเส้นทางเดินลานหินปุม-ผาชูธง ด้านองค์ประกอบศิลป์ใช้จังหวะภายในที่เกิดจากการเลื่อนไหลเป็นลำดับขั้นที่ต่อเนื่องกันของรูปทรงกลุ่มหินลานหินปุม เป็นการไล่ลำดับขั้นของรูปทรงและน้ำหนักของก้อนหินสีน้ำตาลแดง โดยระยะหน้าจะมีรูปทรงที่ใหญ่กว่าและมีน้ำหนักเข้มกว่าระยะหลังที่มีรูปทรงที่เล็กลงและน้ำหนักอ่อนจางลงไป เพราะอยู่ในระยะไกลกว่า ส่วนจังหวะภายนอกคือช่องว่างระหว่างรูปทรงก้อนหิน ใช้จังหวะแบบต่อเนื่องแต่ไม่สม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเคลื่อนไหวไม่นิ่ง ให้ความรู้สึกตื่นเต้น เนื่องจากลานหินปุมเป็นหน้าผาสูงชัน และอันตราย สำหรับการใช้สีธรรมชาติในงานจิตรกรรม เทคนิคระบายสีนี้ หากมีการระบายสีซ้ำ ๆ ทับกันจะทำให้สีซ้ำ หม่น ไม่ใส ทางศิลปะเรียกว่าสีเน่า เนื่องจากกระดาษจะดูดซับเนื้อสีไว้มากเกินไป หากควบคุมสีและการระบายไม่ได้ จะทำให้เป็นจ้ำ ๆ และสีหม่น ไม่สะอาด

ภาพที่ 10 ชื่อผลงาน ลานหินปุม 1 เทคนิค ภาพพิมพ์โมโนปรินท์สีธรรมชาติ ขนาด 40X40 ซม.

Figure 10. Title: Lan Hin Pum 1 Technique: Natural color mono-print size: 40X40 cm.

ภาพลานหินปุม ใช้กลวิธีเทคนิคภาพพิมพ์โมโนปรินท์ ใช้สีธรรมชาติผสมกับกาว กระดาษสัดส่วน 5:1 สีธรรมชาติที่ใช้ ได้แก่ ทองฟ้าใช้สีฟ้าและน้ำเงินจากเอื้องอัญชัน สีเขียวจากใบเอื้องอัญชัน สีเหลืองจากดอกคำฝอยและผักคราดหัวแหวน สีชมพูอ่อนจากดอกเทียน ส่วนบริเวณลานหินปุมใช้น้ำตาลจากดินแดง และผงกาแฟ โดยมีเนื้อหาภายในเป็นรูปทรงที่ได้อาจมาจากประสบการณ์จริงที่ได้ไปเที่ยวลานหินปุม รูปทรงกลุ่มก้อนหินสีน้ำตาล พื้นที่ว่างของทองฟ้า การใช้สีฟ้าสร้างกลุ่มก้อนเมฆและอากาศ บรรยากาศในภาพและการวางองค์ประกอบที่เน้นให้พื้นที่ทองฟ้ามีสัดส่วนในปริมาณมากกว่าพื้นดินที่เป็นลานหินปุม เพื่อสื่อเนื้อหาภายนอกคือทิวทัศน์ธรรมชาติที่เน้นทองฟ้าเว้งว้าง มีแผ่นดินคือลานหินปุมมีสัดส่วนที่เล็กกว่าให้ความรู้สึกว่างแผ่นฟ้ากว้างใหญ่ โอบล้อมตัวเราอยู่ รูปแบบการสร้างสรรค์เป็นการใช้จินตนาการสื่อสารให้ปรากฏมากกว่าการวาดแบบเหมือนจริงตามการมองเห็น พื้นผิว (Texture) ในภาพที่เกิดจากรูปทรงอิสระของเทคนิคการไหลของสีธรรมชาติในบริเวณทองฟ้า สร้างอารมณ์ความตื่นเต้น ความสนุกสนานและความเคลื่อนไหว ภาพลานหินปุมเทคนิคภาพพิมพ์โมโนปรินท์ที่พัฒนาการสร้างสรรค์เพื่อให้ได้เนื้อสีธรรมชาติที่สดนํ้ามากขึ้น เนื่องจากสามารถระบายสีธรรมชาติช้า ๆ ลงไป เพื่อเพิ่มเนื้อสีหรือร่องควัตุธรรมชาติได้ร่วมกับการปรุงผสมกับกาวกระดาษ และเมื่อพิมพ์ผลงานออกมาแล้วจะได้สีธรรมชาติที่สดใสขึ้น

ภาพที่ 11 ชื่อผลงาน ผาชูธง เทคนิค จิตรกรรมสีธรรมชาติ ขนาด 30x40 ซม.

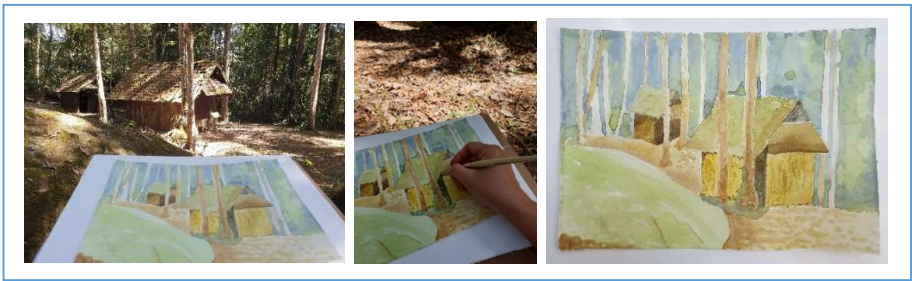
Figure 11. Title: Pha Cho Thong Technique: Natural color painting size: 30X40 cm.

ภาพผาชูธง ใช้กลวิธีเทคนิคแบบการระบายสีน้ำ โดยสีฟ้าบริเวณท้องฟ้าใช้สีจากเอื้องอัณชัน สร้างพื้นที่ว่างขนาดใหญ่ของท้องฟ้าให้ความรู้สึกกว้างใหญ่ ใช้น้ำหนักอ่อนแก่เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีอากาศแทรกอยู่ในท้องฟ้า ใช้สีเขียวจากใบเอื้องอัณชันและกูดเกียะ สร้างพื้นที่ที่ทิวเขาเบี่ยงลางระยะไกลหากมองลงไปจากผาชูธง จะเห็นเป็นสีเขียวจาง ๆ รูปทรงผาชูธงใช้สีจากดินแดงให้สีน้ำตาล ใช้สีเหลืองปริมาณเล็กน้อยจากผักคราดหัวแหวน เน้นความเป็นเด่นของสี โดยสร้างให้สะดุดตาด้วยการใช้ดุลยภาพของสีที่มีความจัดและมีน้ำหนักเข้มกว่าบริเวณพื้นหลังที่มีสีน้ำหนักอ่อนปกคลุมทั้งภาพ ส่งผลให้รูปทรงผาชูธงทางมุมซ้ายของภาพเด่นขึ้นมา ให้ความรู้สึกแข็งแรงหนักแน่น รวมถึงในการวางองค์ประกอบใช้ดุลยภาพแบบอสมมาตร (Asymmetry) คือการวางรูปทรงผาชูธงไว้มุมด้านซ้ายของภาพ และการปล่อยพื้นที่ว่าง (Space) ด้านขวาของภาพและพื้นหลัง เพื่อดึงสายตาไปที่รูปทรงผาชูธงที่น่าสนใจกว่า ความประทับใจของผาชูธงคือเส้นทางขึ้นผาค่อนข้างชัน การได้ขึ้นไปยืนบนยอดผาที่มีธงชาติไทยตั้งตระหง่านอยู่นั้นให้ความรู้สึกตื่นเต้นและเร้าใจ

แรงบันดาลใจ จากโรงเรียนการเมืองทหาร

โรงเรียนการเมืองทหาร เป็นสถานที่ที่เต็มไปด้วยประวัติศาสตร์ ที่ร่ายล้อมด้วยธรรมชาติที่งดงาม มีความชุ่มชื้นที่โอบล้อมไปด้วยต้นไม้ใหญ่ มีอากาศที่ค่อนข้างเย็นสบาย บรรยากาศภายในบริเวณให้ความรู้สึกสงบเงียบ ผสมกับความรู้สึกสลับ นึกค้นหาปะปนอยู่ด้วย

สภาพแวดล้อมในบริเวณมีบ้านหลังเล็ก ๆ สร้างอย่างหยาบ ๆ ง่าย ๆ ภายในบ้านแต่ละหลังจะมี
แคร่สำหรับนอน บ้านทั้งหมดมีจำนวน 31 หลัง กระจายอยู่ไปทั่วบริเวณ โรงเรียนการเมืองทหาร
ตั้งอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติประมาณ 6 กิโลเมตร บริเวณล้อมรอบมีสภาพเป็นป่ารก
ทึบหนาแน่นไปด้วยต้นไม้ใหญ่ ในอดีตเคยเป็นสถานที่สำหรับเผยแพร่ข้อมูลตามแนวลัทธิ
คอมมิวนิสต์ จึงเป็นความงามของธรรมชาติและประวัติศาสตร์ในสถานที่นี้ที่ยังปรากฏร่องรอยให้
เห็นในปัจจุบัน รูปทรงของบ้านที่เรียบง่ายถูกล้อมรอบด้วยป่าไม้ใหญ่ค่อนข้างรกทึบ เป็นภาพที่
ชวนคิดเป็นจุดบันทึบใจ กระตุ้นอารมณ์ให้นามาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ภาพที่ 12 การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์จิตรกรรมสีธรรมชาติ

ชื่อผลงาน โรงเรียนการเมืองทหาร เทคนิค จิตรกรรมสีธรรมชาติ ขนาด 30x40 ซม.

Figure 12. Creation of visual artwork, natural color painting

Title: Military Political School Technique: Natural color painting size: 30X40 cm.

การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์จิตรกรรมสีธรรมชาติ โดยผู้วิจัยได้จัดเตรียมสี
ธรรมชาติให้พร้อมใช้งาน แล้วสร้างสรรค์ผลงานในสถานที่โรงเรียนการเมืองทหาร ภาพ
โรงเรียนการเมืองทหาร ใช้สีเขียวจากใบกูดเกียะและใบเอื้องอัญชัน สีฟ้าจากดอกเอื้องอัญชัน
สีเหลืองจากผักคราดหัวแหวน และเกสรดอกเบญจมาศป่า สีน้ำตาลจากดินแดงและผงกาแฟ
การสร้างสรรค์ใช้หลักการซ้ำและจังหวะของการวางลำต้นไม้ใหญ่ และการไล่เฉดสีโดยน้ำหนัก
ลำต้นไม้ในระยะหน้าจะเป็นสีน้ำตาลเข้มกว่าลำต้นระยะหลัง เพื่อสร้างให้รู้สึกว่ายู่ไกล
ออกไป ใช้สีฟ้าปนเขียวสร้างน้ำหนักและพื้นผิวที่พื้นหลังของภาพ เพื่อสร้างสภาพบรรยากาศ
ป่ารกทึบ คัดน้ำหนักสีเข้มจัดที่บ้านทั้งสองหลัง เพื่อดึงดูดให้หน้าสนใจเป็นจุดเด่นในภาพ
รูปทรงก้อนหินใหญ่สีเขียวมรกตด้านหน้าของภาพมีสัดส่วนใหญ่เพราะอยู่ระยะใกล้ ส่งให้

รูปทรงบ้านสองหลังที่มีสัดส่วนลดหลั่นลงไปอยู่ในระยะไกลกว่า ขนาดเล็กลงค่อย ๆ ลึกลงเข้าไปในภาพ สีและอารมณ์ในภาพเป็นความสงบ เรียบง่าย

ภาพที่ 13 ชื่อผลงาน โรงเรียนการเมืองทหาร
เทคนิค ภาพพิมพ์โมโนปรินท์สีธรรมชาติ ขนาด 40x50 ซม.

Figure 13. Title: Military Political School
Technique: Natural color mono-print size: 40X50 cm.

ภาพโรงเรียนการเมืองทหาร มีจุดเด่นในภาพคือรูปทรงบ้านที่ชัดเจนสีน้ำตาลปนเขียวที่ดูขรึม จริ่งจังและมั่นคง ถูกล้อมรอบด้วยรูปทรงอิสระของบรรยากาศที่แสดงอารมณ์สับสน ไม่นิ่ง เคลื่อนไหวและมีความเศร้าหมองปนอยู่ รูปทรงเรขาคณิตแสดงรูปบ้าน รายล้อมด้วยรูปทรงอิสระของกลุ่มต้นไม้ใบไม้และพื้นดิน สร้างพื้นผิว (texture) ที่เปรียบเสมือนความขัดแย้งที่มีพลังความเคลื่อนไหว และความวุ่นวายภายนอกที่พยายามเข้ามาภายในบ้านหลังนั้น ผลงานสร้างสรรค์พัฒนามาใช้กลวิธีเทคนิคภาพพิมพ์โมโนปรินท์ ที่สามารถระบายสีธรรมชาติซ้ำ ๆ ในบริเวณเดิมเพื่อเพิ่มพื้นผิวและความซ้อนทับกันของสีได้ดี ใช้สีธรรมชาติผสมกับกาวกระถิน สัดส่วน 5:1 วางจุดเด่นตรงกลางภาพด้วยรูปทรงบ้านมีขนาดใหญ่และชัดเจน ใช้สีน้ำตาลแดงที่มีน้ำหนักเข้มสุดสร้างระยะใกล้ ใช้การไล่ไหลของสีให้เป็นไปตามอิสระบริเวณพื้นหลัง (background) มีโทนสีน้ำหนักอ่อนจาง สร้างระยะไกล ใช้สีน้ำตาลแดง

จากดินและผงกาแฟ สีเขียวจากใบกูดเกียะและใบอัญชัน สีฟ้าจากดอกอัญชัน ใช้สีโทนเอกรงค์ (monochrome) ให้ความเป็นธรรมชาติสะท้อนความนุ่มนวลของสีธรรมชาติ

จะเห็นได้ว่าการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสีธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า เป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะที่สามารถทำได้ ภูหินร่องกล้ามีทั้งต้นทุนทางธรรมชาติและทุนทางประวัติศาสตร์อยู่ในตัวเอง รวมถึงการนำสีธรรมชาติมาใช้ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ยังเป็นการนำทุนวัฒนธรรมของไทยมาใช้ร่วมด้วย จัดได้ว่าอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงที่สามารถจัดกิจกรรมในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะได้ดี ซึ่งต้องใช้ความเข้าใจและความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบสถานที่ นักวิชาการ ชาวบ้าน และนักท่องเที่ยวร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลสีธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า พบว่าสอดคล้องกับ Tonthongkam and Sreesawas (2020, p. 3631) งานวิจัย การศึกษาวัตถุจากธรรมชาติให้สี เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมไทย พบว่ากระบวนการในการสกัดสีสามารถทำได้หลายวิธีทั้งการต้ม การหมัก การคั้น การทุบหรือการบด เพื่อให้ได้สารละลายสีธรรมชาติออกมาเป็นสารตั้งต้นนำไปใช้ทำผงสีต่อไป

การใช้สีที่ได้จากการสกัดจากธรรมชาติมาใช้ในการเขียนภาพโดยผสมกับกาวยาระดินอัตราส่วน 3:1 ก็จะสามารถนำไปใช้ระบายลงบนภาพได้ การผสมสีสามารถนำสีผสมกันได้ตามทฤษฎีสีในทางศิลปะ (Tonthongkam & Sreesawas 2020, p. 3633) โดยการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสีธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ได้ใช้การตำและคั้น ร่วมด้วยกับการถูให้ได้สีธรรมชาตินำมาสร้างสรรค์ผลงาน โดยมีทั้งการใช้สีธรรมชาติโดยตรงแบบไม่ผสมกาวยาระดิน เพราะต้องการให้เห็นเนื้อสี (Pigment) ที่แท้จริง เนื่องจากน้ำกาวยาระดินให้ความมันวาวเกิดขึ้นในภาพทำให้เห็นเนื้อสีไม่ชัดเจน แต่ทั้งนี้ได้มีการผสมกับกาวยาระดินอัตราส่วน 5:1 ในกระบวนการทำภาพพิมพ์โมโนปรินท์ เนื่องจากกระบวนการทางภาพพิมพ์

ต้องการเนื้อสีที่มีความหนืดและเหนียวพอที่จะยึดกับกระดาษพิมพ์ และกาวกระถินช่วยทำให้มีเนื้อสีธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น

การลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูลวัสดุสีธรรมชาติจากอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ยังสอดคล้องกับ Pittayamatee (2016, p. 106) งานวิจัย การสร้างประสบการณ์ทางสุนทรียะจากสีไทย พบว่าประสบการณ์เดินทางตามหาสีไทยในที่ต่าง ๆ แล้วแสดงให้เห็นถึงกระบวนการเสาะแสวงหา แล้วนำมาจัดแสดงประกอบอยู่ในนิทรรศการ เหมือนการนำเสนอในรูปแบบศิลปะที่เรียกว่า Process art หรือศิลปะที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลลัพธ์ Pittayamatee (2016, pp. 152-153) ได้กล่าวไว้ว่า สุนทรียะในวัสดุสีไทย เป็นวัสดุที่ให้สีมาจากธรรมชาติทั้งสิ้น เช่น จาก พืช สัตว์ ดิน แร่ธาตุต่าง ๆ สุนทรียะในค่าสีไทยโทน เนื่องจากวัสดุสีไทยเป็นวัสดุที่มาจากธรรมชาติ ทำให้ค่าสีจึงมีความหม่นคล้ำอยู่ในตัวเอง ค่าสีจึงเป็นเอกลักษณ์ของสุนทรียะความงาม การเลือกใช้เฉพาะบางสีบางวัสดุสีก็ถือว่าเป็นสุนทรียะความงามเฉพาะถิ่น การสร้างสรรค์ผลงานได้หาประสบการณ์กับสีไทยโดยตรง ในวัสดุสี การปรุงสีไทยแบบโบราณ นำมาจัดทำฐานข้อมูลสี ชุดค่าสี เพื่อวิเคราะห์เทียบค่ามาตรฐานของชุดสีไทยตามระบบสีแบบสากล นำเอาองค์ความรู้ทั้งหมดของสีไทยโทนมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมในแนวทางของการสร้างประสบการณ์สุนทรียะจากสีไทย เป็นประสบการณ์ตรงของการเรียนรู้ที่สำคัญ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสีธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาผลของการศึกษา อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ผลงานสร้างสรรค์ในด้านเนื้อหาและรูปทรงในงานวิจัยจะใช้หลักทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ ผสมผสานกับจินตนาการ แสดงออกในรูปแบบกึ่งนามธรรม ที่มีการลดทอนรูปทรงให้เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน เน้นการสื่ออารมณ์ความรู้สึก ซึ่งสอดคล้องกับ Wattanakit et al. (2015, p. 10) งานวิจัย สหบทบาททางธรรมชาติ: รังควัตถุจากธรรมชาติ โดยการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีสะอาดสู่การสร้างสรรค์ทางศิลปศึกษา พบว่าการศึกษาและพัฒนาแม่สีวัตถุธาตุที่ได้จากธรรมชาติ จะเห็นได้ว่าแหล่งกำเนิดสีจากธรรมชาติส่วนมากได้มาจากส่วนประกอบของพืชเป็นส่วนใหญ่ตามการรับรู้ทางภูมิปัญญาด้านการผลิตสีใช้ตัวทำลายที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คือน้ำและเอทานอล ใช้น้ำผสมกับส่วนประกอบของพืช แล้วใส่สารประกอบที่เป็นด่างในพืชให้สีบางชนิด ผลงานสร้างสรรค์

ทัศนศิลป์ใช้ทฤษฎีนิยมรูปทรง (Formalism Theory) โดยเน้นการนำมูลฐานของศิลปะ Element of visual art เช่น รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว มาใช้โดยตรง ผลงานที่ปรากฏมีลักษณะลดทอน ในลักษณะกึ่งนามธรรม Semi-abstract การถ่ายทอดให้ความสำคัญกับธรรมชาติ น้อยลง และเพิ่มความสำคัญที่ตัวสื่อมากขึ้น เป็นการผสมผสานระหว่างรูปแบบธรรมชาติกับความรู้สึนึกคิดและจินตนาการ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะที่ภูหินร่องกล้า จึงนับได้ว่าสามารถสร้างความยั่งยืนได้ในมิติดังต่อไปนี้ 1) มิติทรัพยากรยั่งยืน ทั้งในด้านทุนธรรมชาติและทุนประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม โดยจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมให้คงอยู่และมีความสมบูรณ์ สวยงามอยู่เสมอ ทั้งจากนักท่องเที่ยวและผู้ดูแลทรัพยากรในสถานที่นั้น เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและมีวิสัยทัศน์ธรรมชาติที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ 2) มิติความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะจะสัมพันธ์และนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ และคนรุ่นต่อไปยังได้รับประโยชน์จากการพัฒนาต่อไปจากรุ่นสู่รุ่น 3) มิติความยั่งยืนทางสังคม เมื่อเศรษฐกิจดี คุณภาพชีวิตของสังคมย่อมดีตามไปด้วย 4) มิติความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว จะเป็นสถานที่ที่ผู้คนคิดถึงและต้องการกลับมาเที่ยวอีกครั้ง และ 5) ศิลปะยั่งยืน การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจะเป็นรูปแบบหรือกิจกรรมที่ผสมผสานไปกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ดังนั้น การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยสี่ธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะอย่างยั่งยืน จังหวัดพิษณุโลก: ระยะเวลาอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จึงเป็นการนำประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวและการเก็บข้อมูลวิสัยทัศน์ธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า นำมาถ่ายทอดประสบการณ์สู่ทฤษฎีให้ผู้ชมรับรู้ในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะ เพื่อเป็นการส่งเสริมและช่วยกระตุ้นให้ผู้ชมเดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมกับศึกษาวิสัยทัศน์ธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน สร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวในมิติของความยั่งยืนทางทรัพยากรธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และความยั่งยืนทางศิลปะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ศิลปะ การเตรียมสื่อธรรมชาติให้พร้อมใช้ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานในแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความสะดวกพร้อมใช้งานและปฏิบัติงานได้อย่างทันท่วงทีมีความต่อเนื่อง จึงควรพิจารณาการผลิตสื่อธรรมชาติจากแหล่งท่องเที่ยว เป็นผลิตภัณฑ์สื่อธรรมชาติที่พร้อมใช้งานให้กับนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- Amazing Thailand. (n.d.). *Phu Hin Rong Kla Nation Park*. Retrieved September 16, 2023, from <https://thai.tourismthailand.org/Attraction>
- Anek Suk, B. (2016). *View Visit Visit Home. Concepts and Theories of Cultural Tourism*. Phitsanulok: Naresuan University.
- Ministry of Culture. (2015). *Thai tone Color*. Bangkok: Ministry of Culture.
- Nimsamer, Ch. (2010). *Composition of Art* (7th ed.). Bangkok: Amarin.
- National Park of Thailand. (2015). *Military Political School-Phu Hin Rong Kla Nation Park*. Retrieved September 9, 2023, from <https://portal.dnp.go.th/Content/nationalpark?contentId=1924>
- Nation Park of Thailand. (2015). *Phu Hin Rong Kla*. Retrieved September 16, 2023, from <https://portal.dnp.go.th/Content/nationalpark?contentId=790>
- Oppy club. (2020). *Little ironweed*. Retrieved September 9, 2023, from หน่อดอกขาว (Little Ironweed) (happyoppy.com)
- Pokarat-siri, J., & Santhad, J. (2015). *Sukhothai Handbook*. Pratumthane: Thammasat University.
- Phargarden.com. Herbal database. Faculty of Pharmacy Ubon Ratchathani University. (2010). *Ring-headed lettuce*. Retrieved September 10, 2023, from <https://apps.phar.ubu.ac.th/phargarden/main.php?action=viewpage&pid=76>

- Pittayamatee, P. (2016). *Aesthetic Experience from Thai color*. Retrieved from <https://sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/id/a11b713a-9460-4d96-9381-2548f0ee36a/fulltext.pdf?attempt=2>
- Soonpongso, K. (2012). *Aesthetics*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Travel Mart. (n.d.). *Flora and wildlife on Phu Hin Rong Kla-Nam Nao*. Retrieved September 9, 2023, from <https://www.travelmart.co.th/wild-animal-wild-flower-phu-hin-rong-kla-national-park-and-nam-nao-national-park/>
- Tonthongkam, K., & Sreesawas, J. (2020). *The study of the color from Nature Materials for Thai Painting*. Retrieved September 9, 2023, from <https://publication.npru.ac.th/bitstream/123456789/1215/1>
- Wattanakit, B., et al. (2015). *Natural Intertextuality: Natural Pigment integrated by Local Wisdom and Cleaner Technology beyond to the Creativity of Art Education*. Retrieved September 10, 2023, from <https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/3342/1/edusocial11n2p258-269.pdf>
- Yot Panya. (2022). *Sap Sua flowers come with the cold wind*. Retrieved September 9, 2023, from https://www.silpa-mag.com/culture/article_5580